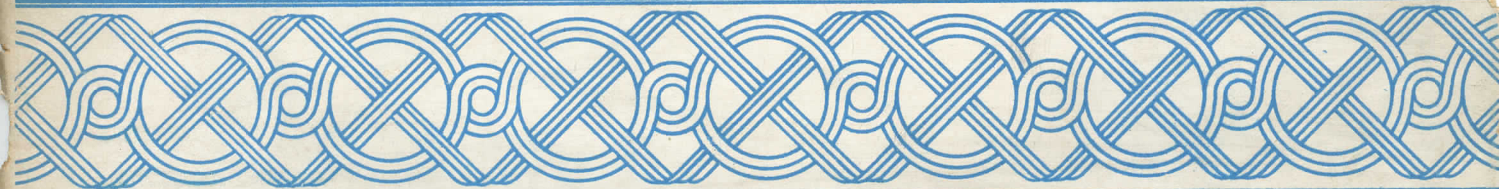
ABECEDA

U-SLIKAMA-ZA-HRVATSKU-DJECU

SLIKE: A. KIRINČIĆ

RIJEČI I OSNOVA: DR. I. ESIH

NAKLADA "DUBRAVA" ZAGREB

ABECEDA

a b c d e

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

a

Anđeo
čuvar bdije
nad nama

a A

ABECEDOM, PISMOM SLUŽI SE ČITAV DANAŠNJI PROSVJEĆENI SVIJET.

Na slici je latinica, hrvatska (uglasta) glagolica i arabica.

Čitaj, uči i prosuđuj, usavrši s
ebe sama, dobru knjigu, uviek
ljubi, nek ne krije selo tama!

S. ŠKARE, SELJAK
(BIORINE, IMOTSKI)

Bez pisma nema napretka. Pismo ide među najznamenitije izume ljudskog duha.

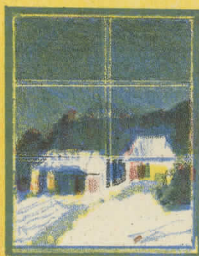
Dobra sjetva – obilna žetva.

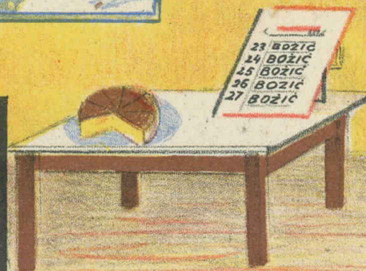
ANĐEO ČUVAR BDIJE NAD NAMA.

Božić - rođenđan Isusov

Narodil se je Kralj nebeski

b

b B

BOŽIĆ – RODENDAN ISUSOV.

Božić je najradosniji dječji blagdan. O Isusovu rođenju pjevali su stari Hrvati u svojim pučkim kajkavskim pastirskim pjesmama:

»Kakva je to svetlost, s kum Betlem gori,
glas čuden veselja po zraku zvoni,
čast Bogu v visine, mir ljudem v nizine,
v radosti, v radosti i to vsaki kriči...«

I sada se svi spravite ovdi s nami, ter jednoga Isukrsta vele draga i s Marijom proslavite.

MARIN DRŽIĆ (1510—1567) DUBROVČANIN.

NARODIL SE JE KRALJ NEBESKI.

Crkva
Cvijet
C
ZAGREB
SPLIT
c C

CRKVA KATOLIČKA I HRVATSKI NAROD.

Hrvatski narod slavi 1300-godišnjicu svojih veza s Rimskom stolicom, slavi obljetnicu svoga pripadništva Katoličkoj crkvi. Čitava hrvatska prošlost najuže je povezana sa životom i djelovanjem katoličke Crkve u hrvatskom narodu. Od Crkve smo primili temelje našega kulturnoga života. Po crkvi i njezinom djelovanju navješta se diljem hrvatske zemlje već 1300 godina Kristovo evanđelje ljubavi i mira.

(DRAGUTIN KUKALJ)

CVIJEĆE, DJECA PROLJEĆA.

Cvijeće je ponos bilinstva i obećanje budućnosti.
Cvijeće je najljepše djelo žive prirode (Maeterlinck), vrhunac njezina rada (Goethe).
Cvijeće je raznovrsno, a ipak lijepo, jednostavno, gotovo geometrijski pravilno, puno mirisa i boje pokreta i promjena, pa mu se divi i najhladniji razum (Nemec).

EVANĐELJE PO MATEJU (GL. 6.) VELI O CVIJEĆU: POGLEDAJTE LJILJANE U POLJU KAKO RASTU; NE TRUDE SE NITI PREDU. KAŽEM VAM, DA SE NIJE NI SALAMON U SVOJ SLAVI SVOJOJ OBUKAO KAO JEDAN OD NJIH.
(PRIJEVOD PROF. ZAGODE)

Č

Čempres je član porodice bilja Četinjača s drvenim šiša-ricama

č Č

ČEMPRES JE ČLAN PORODICE BILJA ČETINJAČA S DRVENIM ŠIŠARICAMA.

Svojom krošnjom u obliku piramide i uspravnim granama sličan je jablanu, ali je žalobnoga lica. Ima malene, tamnozelene (zove se vazda zeleni) ljuskave listove, koji nagusto pokrivaju vitke četverouglaste grane. Šišarice su mu gotovo okrugle i imaju brojne sjemenke za svakom ljuskom. Čempres su već stari Grci i Rimljani kao znak žalosti često sadili na groblju. Čempres je veoma značajno drvo i kod nas u Dalmaciji.

Ćuk na ćupu

ćĆ

ĆUK NA ĆUPU.

Ćuk živi po tavanima i sjenicama. Dugačak je oko 20 cm. Boje je sivosmeđe s tamnim prugama. On dolijeće na rasvjetljene prozore. Praznovjerni se ljudi boje njegova ćukanja, jer misle da donosi nesreću. Ćuk lovi noću miševe.

Dubrovnik

d

Sveti Vlaho

d D

DUBROVNIK

grad – država Slobode, Duha i Skladnosti, rasadnik književnonosti i prosvjete u hrvatskom narodu.

Svetac Slobode, Parac sv. Vlaho oživljava ljepote i vrijednosti stvaralačkog duha starih Dubrovčana, Njegovih štićenika.

Sveti Vlaho, Ti si nam jedina
I na kopnu i na moru dika,
Ti si ljubav, Ti si čast istina
Ti si prava sreća Dubrovnika.

M. PUCIĆ

Đaci

Đaci idu radosno iz škole,
jer ih je učitelj pohvalio.
Roditelji će ih nagraditi
i još više voljeti.

đ

đ Đ

Džamija
Gazi Husrev Begova

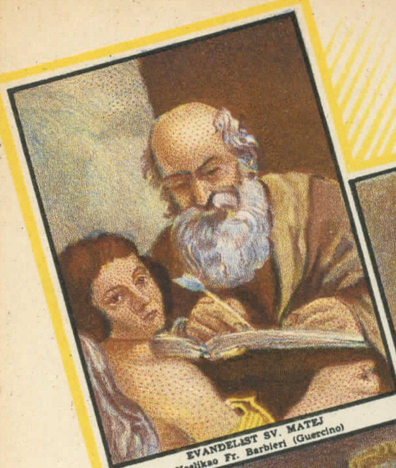
dž

dž Dž

DŽAMIJA GAZI HUSREV BEGOVA (ZVANA I CAREVA).

Najljepša i najveličanstvenija sarajevska džamija, sagrađena prije više od četiri stotine godina. Na njezino šerefe, preko stotinu i četrdeset stepenica penje se u pet vakti namaza njezin mujezin, da zove pravovjerni muslimanski narod na molitvu.

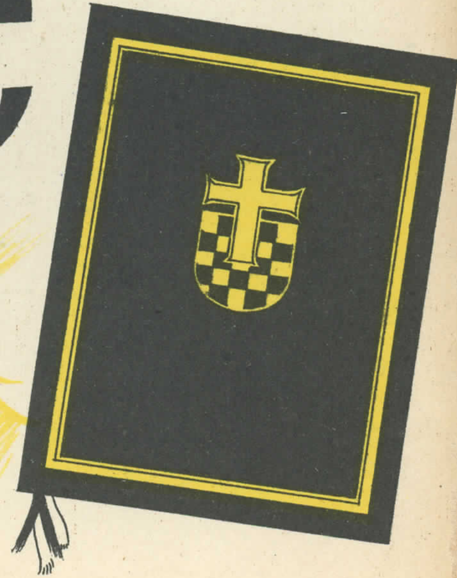
Evanđelje

EVANĐELIST SV. MATEJ
Naslikao Fr. Barbieri (Guercino)

EVANĐELIST SV. MARKO
Naslikao Fr. Barbieri (Guercino)

EVANĐELIST SV. LUKA
Naslikao Fr. Barbieri (Guercino)
1590.—1666.

EVANĐELIST SV. IVAN
Naslikao Fr. Barbieri (Guercino)

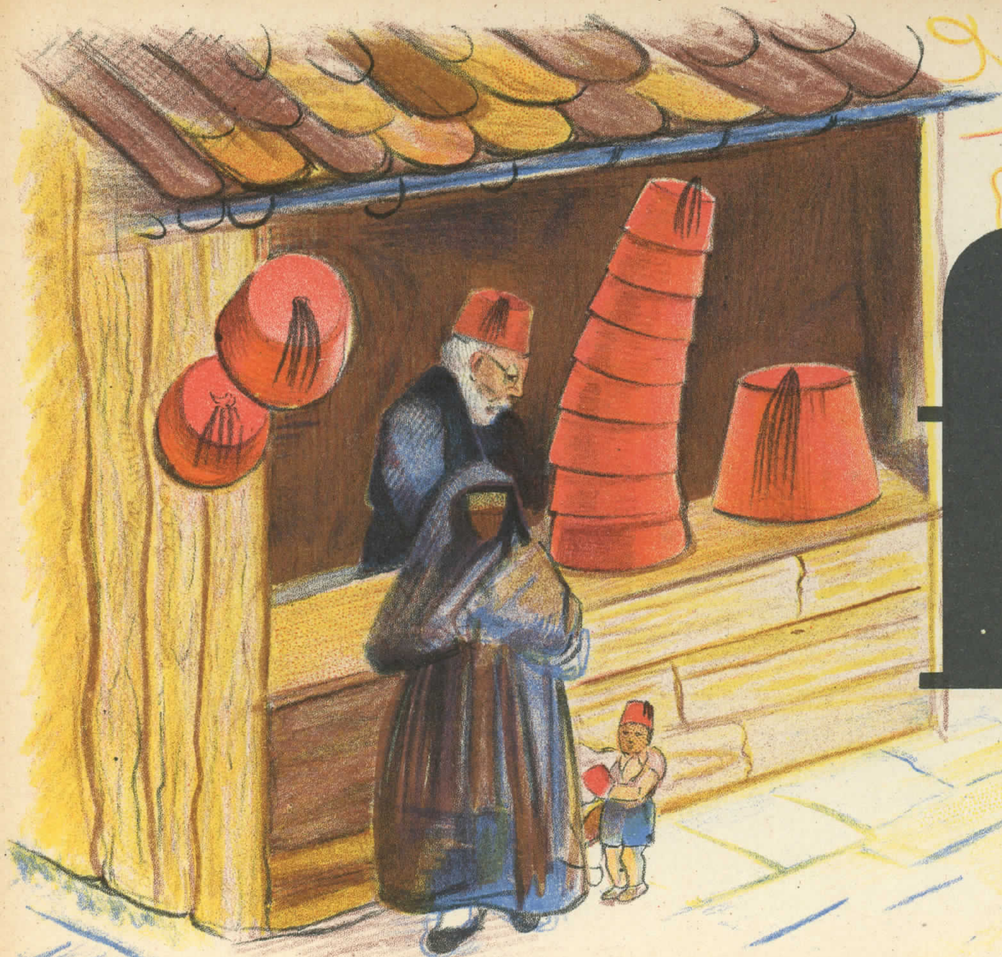

EVANĐELJE.

Evanđelje znači blagu i veselu vijest, da se rodio čovječanstvu Spasitelj svijeta, Gospodin Isus Krist. Osim toga znači nauku Kristovu i knjige, koje nam pripovijedaju djelovanje Sina Božjega na zemlji. Crkva priznaje četiri evanđelja: po Mateju, po Marku, po Luki i po Ivanu.

(DR. F. ZAGODA: SVETO PISMO NOVOGA ZAVJETA, I. DIO: EVANĐELJA I DJELA APOSTOLSKA).

Čitanja i evanđelja
dra Nikole Žuvića, Zagreb 1941.

Fehim nosi fes

f

f F

FEHIM, MOJ ŠKOLSKI DRUG I NAJMILIJI PRIJATELJ NOSI FES.

Fehim je musliman, a o našim muslimanima je rekao Otac Domovine dr Ante Starčević, da su najčistije hrvatske krvi.

Golubovi

g

Grb Hrvata

g G

GOLUBOVI – GRB HRVATA.

Grb hrvatski razdijeljen je na 25 naizmjence bijelih i crvenih polja. Nauka o grbovima i o sastavljanju grbova zove se heraldika, koja pomaže povijesti.

Golubovi su vrlo umiljate i mirne ptice pa ih ljudi vrlo vole. U vrućim krajevima ima mnogo krasnih i šarenih golubova.

Hrušt

Hrvatski spomenici

Hrvatski spomenici iz vremena hrvatskoga državnog života za hrvatskih narodnih vladara — naš su ponos. Čuvajmo ih i upoznavajmo!

HRUŠT.

Hruštevi su škodljivi kukci, jer se hrane lišćem. Hrušt je kornjaš listoticalac: ticala su mu na kraju listićava.

Igračke su carstvo djece

i

Iglom šijemo

i I

Jabuka

j

Jaja

j J

JABUKU GAJIMO — JAJA

Jabuke su zdravo voće, koje se odlikuje svojom ugodnom kiselinom. Jabuke sadržavaju dopunske ili zaštitne tvari ljudske hrane, kojima je dano ime vitamina. U voću su vitamini obično u sloju ispod kore.

Jaje je najjača i najbolja hrana za zdrave i bolesne, za malu djecu i starce. Raširen je običaj šaranje ili bojenje jaja. Darivanje jaja znači mladost, jakost i zdravlje. Rašireno je i tucanje obojenim ili neobojenim jajima.

Etnografski muzej u Zagrebu imade izloženo u svojim zbirkama veliku količinu krasno i ukusno išaranih jaja iz svih hrvatskih krajeva.

k

Koza Kolo

KOLO.

Djeca se uhvatiše u divno kolo i igraju.
Tko se u kolo hvata, u noge se uzda.

KOZA.

Koza je veoma okretna i bistra životinja, koja se najbolje snalazi u gorskim krajevima, ali u mladim šumama nanese mnogo štete, jer brsti pupoljke i glođe koru.

Leptiri

Livade

l

l L

LIVADE

Hajdemo na livadu, med pastira krug
tam stado pase, pjesmom zvoni lug.
Sladkim mlijekom stado doji, oj,
a sloga se širi, mili rode moj!

M. STUPARIĆ

LEPTIRI.

Leptiri su kukci, koji žive od cvijeća. Kad leptir sjedne na cvijet, ispruži sisalo i zarine ga do dna cvijeta da nađe sok, nektar. U Hrvatskoj živi svuda vrlo mnogo leptira, različite veličine.

Ljuljaj me na ljuljajci, braco!

LJULJAJ ME – NA LJULJAJCI, BRACO!

Da su te – be za – bo – lje – le ru – ke
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
lju – lja – ju – ći ne – ja – ka u – nu – ka.

Stih od deset slogova = desetarac.

Sva se kula iz temelja ljulja.

LJUBICA, JE SAMA REKLA, DA JE PRVI CVIJET OD LJETA!

Ljubica mirisna, koju radi poznata mirisa gaje svagdje u vrtovima, dolazi kod nas nerijetko i divlja. Naći ćemo je na tratinama, u grmlju i na sjenovitim mjestima u ožujku i travnju, često još i na početku svibnja, u cvijetu. Imade više domaćih vrsta ljubica, koje su ljubici mirisnoj slične, na pr. ljubica dlakava s jasnoljubičastim cvjetovima bez mirisa i ljubica pasja, koja kasnije cvate. U vrtovima se svakud gaji ljubica dan i noć s velikim cvijetom u mnogo promjena.

GJURAŠIN: PRIRODOPIS BILJA

Ljuba, Ljubica i Ljubičica su ženska imena.

m Most u Mostaru

Matica Hrvatska

1842-10-II.-1942

m M

MOST U MOSTARU (SAZIDAN 1566. GODINE).

Most je visok nad Neretvom 21 metar, raspon mu je 29.4 m, a širina 4.3 m.

NARODNA PJESMA:

S dvije kule velika ćuprija
Pružila se preko r'jeke čarne
Te sa svojim velebnijem lukom
Pričinja se poput duge šarne.

MATICA HRVATSKA

Matica Hrvatska je prvo, najstarije hrvatsko društvo. Matica je stvarala i stotinu godina izdavala gotovo cjelokupnu hrvatsku književnost.

(B. JURIŠIĆ)

Nedjeljom idu u narodnim nošnjama
hrvatski seljaci u crkvu

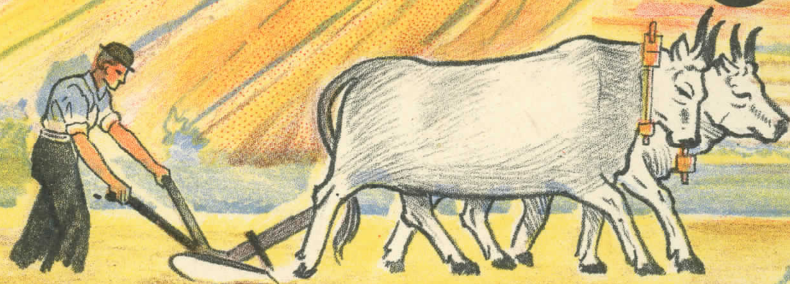

NEDJELJOM IDU U NARODNIM NOŠNJAMA HRVATSKI SELJACI U CRKVU.

Nošnja žena pokazuje veće bogatstvo oblika od muške, pa je i otpornija novim utjecajima nego što je muška. Narodna nošnja kod Hrvata je lijepa i bogata ukrasima. Zato narodnu nošnju trebamo čuvati i cijeniti kao dio naše samonikle uljudbe.

nj

Njivu ore seljak

nj Nj

NJIVA.

Ona navek bu nas hranila,
Ne bu nas ona nit vkanila.
Dobra i v zadnjoj je grudi,
ni ona tak, kak su ljudi!
verna je zemlja samo.

DRAGUTIN DOMJANIĆ »ZEMLJA«.

NJIVU ORE SELJAK

...»svega plemstva stup je –
plemstvo pluga«

DJ. ARNOLD »ČEZNUĆA I MAŠTANJA« STR. 7.

Arnold pjeva da su oni, što »se
plugom dovijaju kruhu, na tom
svijetu prvi«.
Valja ti ljudski huknuti u šake,
pak zadrijeti plugom i motikom
u tvrdu koru zemaljsku.

ANTUN KOVAČIĆ »U REGISTRATURI«.

Ognjište je najbolji roman iz hrvatskog seljačkog života.

O

o O

»OGNJIŠTE« JE NAJBOLJI ROMAN IZ HRVATSKOGA SELJAČKOG ŽIVOTA

Iz »Ognjišta« učimo čisti i pravilni jezik, jedru i sočnu rečenicu, jasno izricanje misli i čuvstava, prodiremo u svu nutrinju seljačkoga življenja.

Lukan brani kao div svoje ognjište i moli za nj Božji blagoslov.

Budakovi ženski likovi — njegove seljakinje, koje čuvaju naša ognjišta, dale su izmedju sebe pravi biser naše seljačke duše — Aneru, koja je tako velika u svojim patnjama i pregaranjima, u svojoj vjeri, borbi i ljepoti, da joj nema premca ni u našim, a valjda ni u sličnim djelima stranih i velikih književnika.

MARKO ČOVIĆ.

Ognjište, naša patnička nerazorena ognjišta prikazao je Mile Budak, Homer naše Like u svom djelu u četiri sveska »Ognjište« (izdala u tri izdanja Matica Hrvatska). Nije nitko, piše fra Stanko Petrov, ovako duboko prodro u seljačku dušu i ovako istinski osjetio žilu kucavicu (našeg) sela i seljaka, kao što je pošlo za rukom piscu Ognjišta.

FRA STANKO PETROV

Priče iz davnine

p

Pčela radilica

pP

»Priče iz davnine« Ivane Brlić-Mažuranić veoma rado čitaju hrvatska djeca, jer je to djelo biser hrvatske književnosti. Tu je knjigu izdala Matica Hrvatska sa slikama V. Kirina.

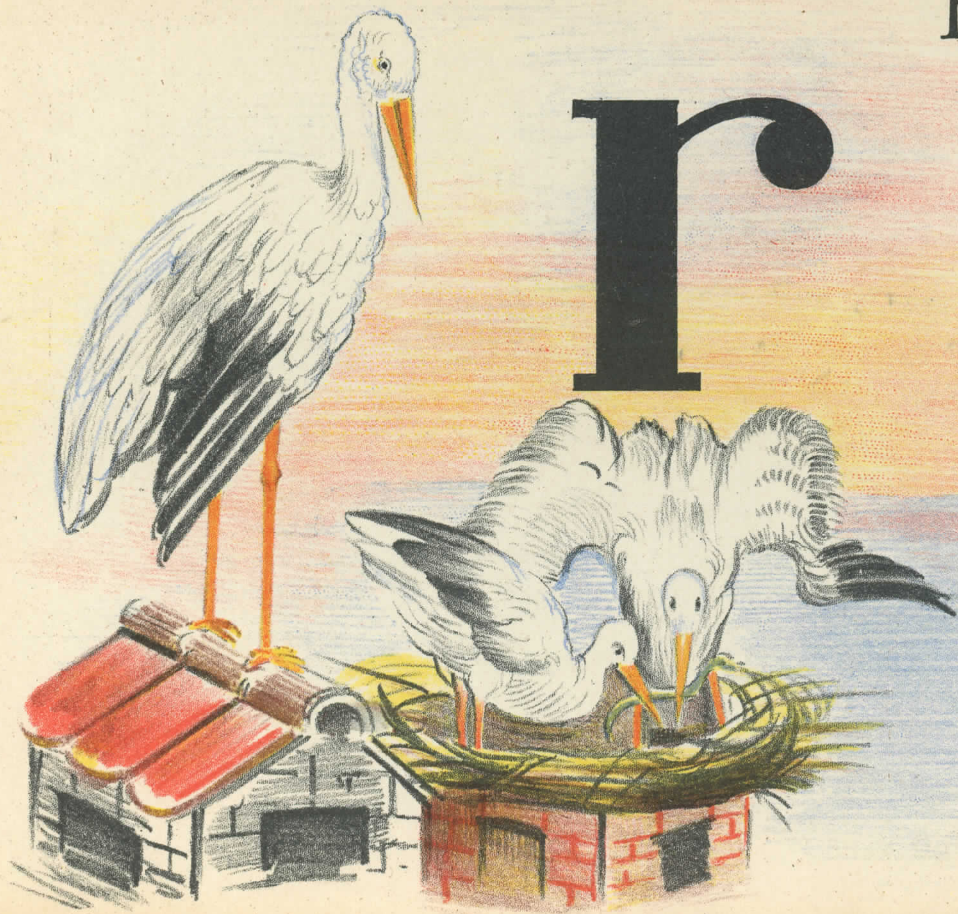
Prvi svijesni osjećaj, koji se u I. Brlić-Mažuranić razvio u roditeljskoj kući, bila je ljubav za hrvatsku domovinu Ivana Brlić-Mažuranić je hrvatski Andersen.

PČELA RADILICA.

Pčele radilice izlijeću iz stana, košnice, i oblijeću od cvijeta do cvijeta, sabiru cvjetni prašak i slatki sok.

Mi smo marljiva djeca kao pčele radilice.

Rodo, rodo …

r R

RODO RODO...

Rodo, rodo, rodoviću!
Klepetasti, ludi ptiću,
Na jednoj mi nozi stoj!
Piliće Ti svoje broj!

IZ ANDERSENOVE PRIČE

Roda je ptica selica, koja je korisna, jer tamani krtice, miševe, guštere, zmije i žabe. Rado se gnijezdi ne seoskim kućama. Jeste li već čuli rodino klopotanje?

I.

I. Strijelci

II. Nehaj-grad

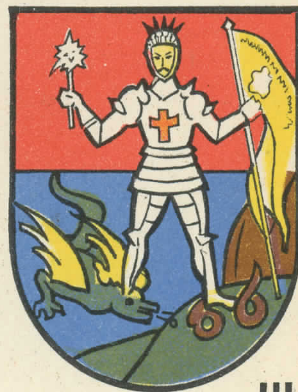
III. Grb grada Senja

IV. Senj

S

II.

IV.

III.

s S

STRIJELCI hrvatskoga kneza Domagoja po umjetnini I. Meštrovića.

SENJ, stari prosvjetni i trgovački hrvatski grad, kolijevka slavnih muževa i Uskoka.

Šuma
u Slavoniji

Š

š Š

ŠUMA U SLAVONIJI.

Vrijednost šume i drveta, a prije svega slavonske hrastove šume je neprocjenjiva, zato čuvajmo šume!

Kadgod sam pošao slavonskom šumom, veli Josip Kozarac, svakiput sam nešto nova vidio, nešto nova naučio; nije ona crna, gluha, mrtva, kakono se izdaleka na obzorju crta i prikazuje nego u njoj diše život i svijet izvoran, prirodan, gdje kao nigdje priroda uprav na očigled stvara i ništi, nagađa i popravlja.

Koliko se stare šume posjeklo, toliko se nove treba za gajiti!

JOSIP KOZARAC

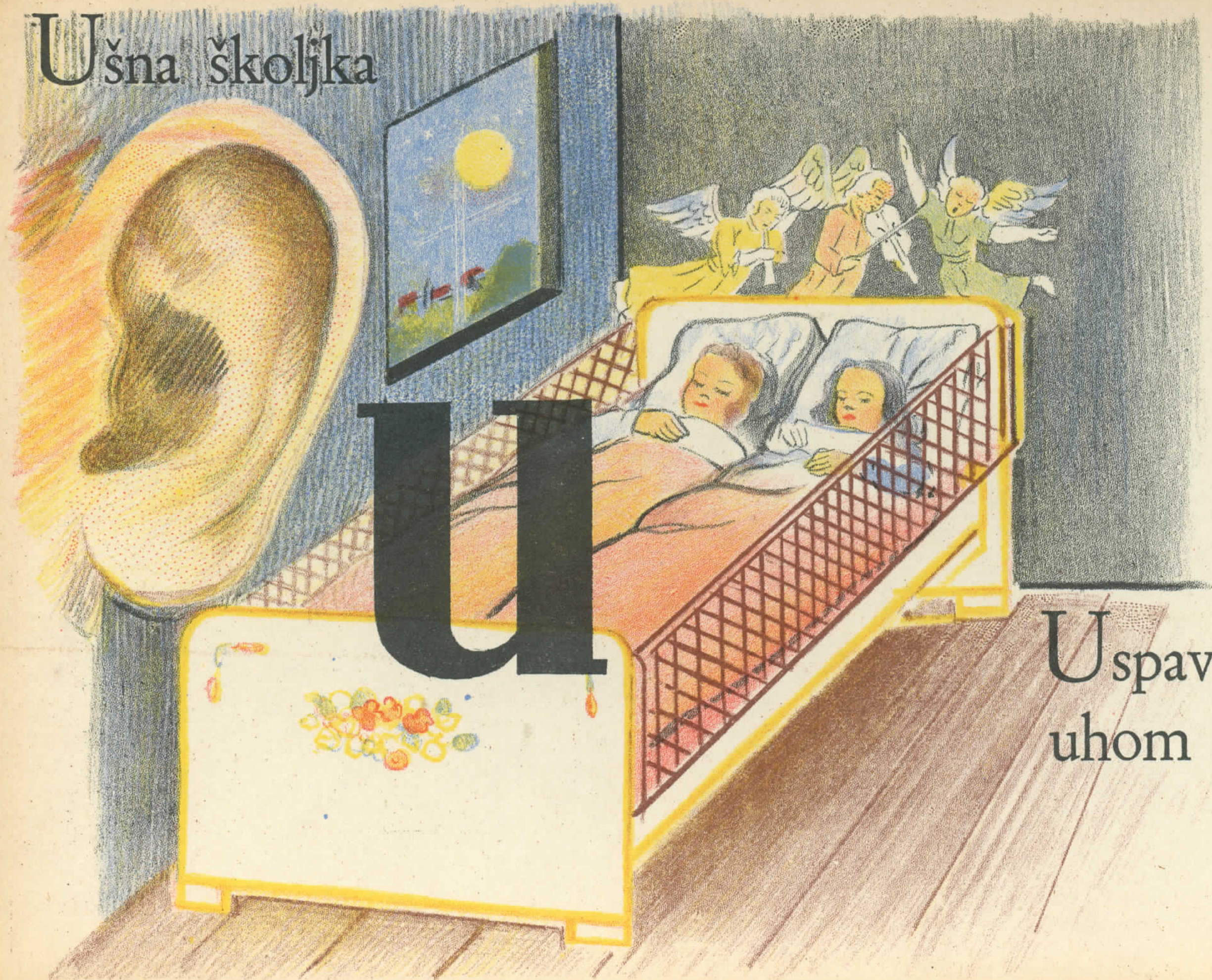

Tvrđava u Kninu

tT

TVRĐAVA U KNINU.

Tvrđava u Kninu, starom hrvatskom kraljevskom i kneževskom gradu, sada je muzej hrvatskih spomenika, za koje je pok. Š. Ljubić rekao, da su svetinja. Kninski spomenici veoma su važni za hrvatsku povijest. U toj tvrđavi boravili su knezovi i kraljevi hrvatski, u njoj su se držali hrvatski sabori. Spomenici u tvrđavi kninskoj otvaraju nam vidike na hrvatsku umjetnost devetoga do jedanaestoga vijeka.

Uspavanku
uhom slušamo

uU

USNA ŠKOLJKA. – USPAVANKU UHOM SLUŠAMO.

Anđeli s neba, nježnim rukama
Spuštaju smrzle zvjezdice na
zemlju
Pazeć da ne bi zlato moje pro
budili.

DRAGUTIN TADIJANOVIĆ

Prva me na ovom svijetu volila,
Prva se za me Bogu molila.
»Hajči, sinek, mirno spi,
lepe senje senjaj ti.
Zrasel budeš celi muž,
beleg konja jahal buš.
Samo hajči, cvetek, spi,
mamek nebo ti želi«.

STJEPKO OSTROŠKI: BALADA O MAJCI

Ninaj, nanaj, lepi sin!

ČAKAVSKA USPAVANKA

Tiho... tiho... Janje moje
spava,
janje moje da se ne probudi.

M. ŠABIĆ: KRAJ KOLIJEVKE

Vodopad

V

Vodovod (česma)

I.

II.

v V

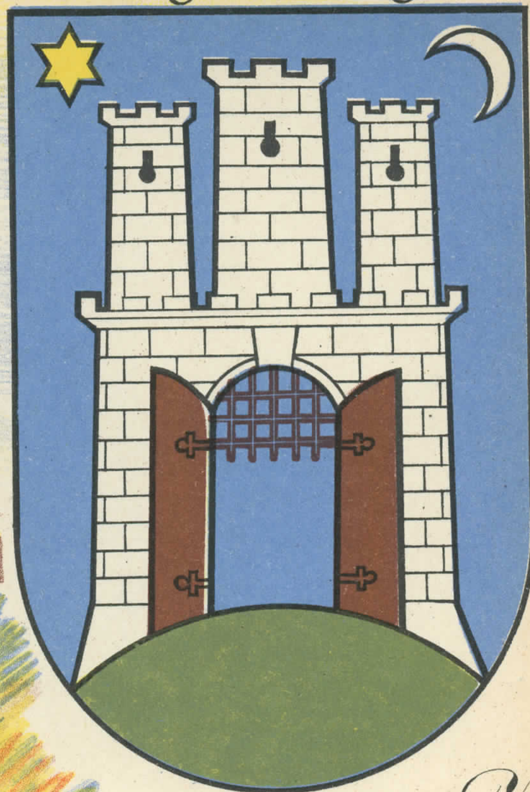
VODOVOD (ČESMA)
U SARAJEVU
(Gornja Bjelava).
VODOPAD.

Vodopad Plive u Jajcu, glavnom i prijestolnom gradu bosanskoga kraljevstva.

Zagreb
Trg Kralja Tomislava

Z

Zagrebački grb

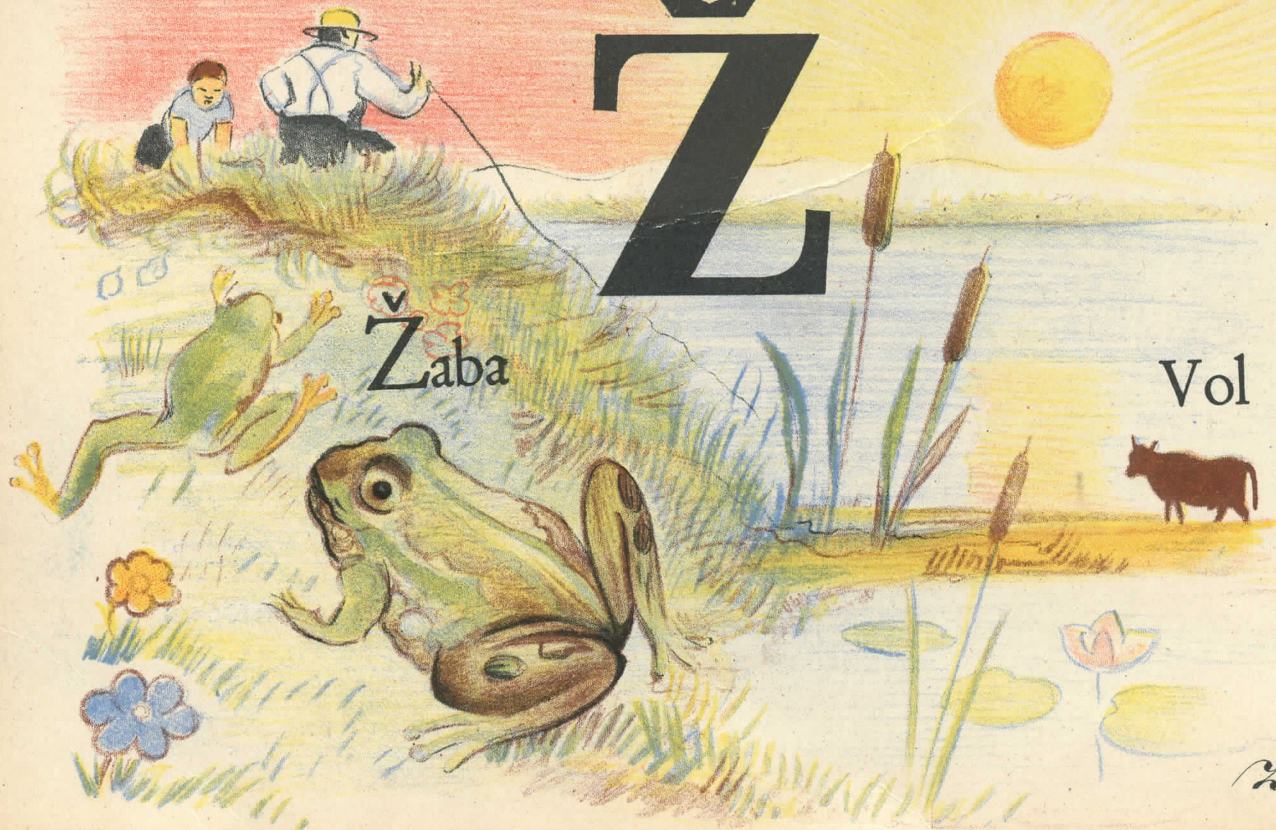
ZAGREB – TRG KRALJA TOMISLAVA. – GRB GRADA ZAGREBA

Zagrebu, glavnomu gradu Hrvatske prosinulo je u domaćoj povijesti ime svršetkom jedanaestog vijeka.

Zagreb-grade, naša slavo,
Kao sunce ti nam sjaš.
Budi velik,
Jak ko čelik,
Tisuć ljeta slavan stoj!
Tko ti kliko ne bi:
Slava, slava tebi,
Zagreb — grade divni moj

August Šenoa: »Zagrebu«,
(»VIJENAC« 1872. STR. 501.)

Ž

ŽABA I VOL.

Jedamput je žaba vidjela vola. Zaželi da postane velika kao on. Poče se naduhati. Naduhala se, naduhala i puknula.

NARODNA PRIČA.

Žaba je vodozemac. Vodozemci dišu dijelom škrgama, dijelom plućima. Ali svi dišu vrlo mnogo i svojom tankom kožom. Žabe nijesu trome i tupe životinje kao ostali vodozemci. Njihovi glasovi nijesu doduše bogzna kako krasni i ugodni, ali ipak su nam mili za blagih proljetnih noći, kad nadaleko odjekuje složno žablje kreketanje. Sve su žabe korisne životinje, jer nam potamane u vrtovima i na poljima neizmjerne množine škodljivih kukaca, njihovih ličinaka i puževa. Žablji su kraci mnogima omiljelo jelo. Žabe su zaslužne i za znanost (medicinu).

(BREHM-FINK: KAKO ŽIVE ŽIVOTINJE).